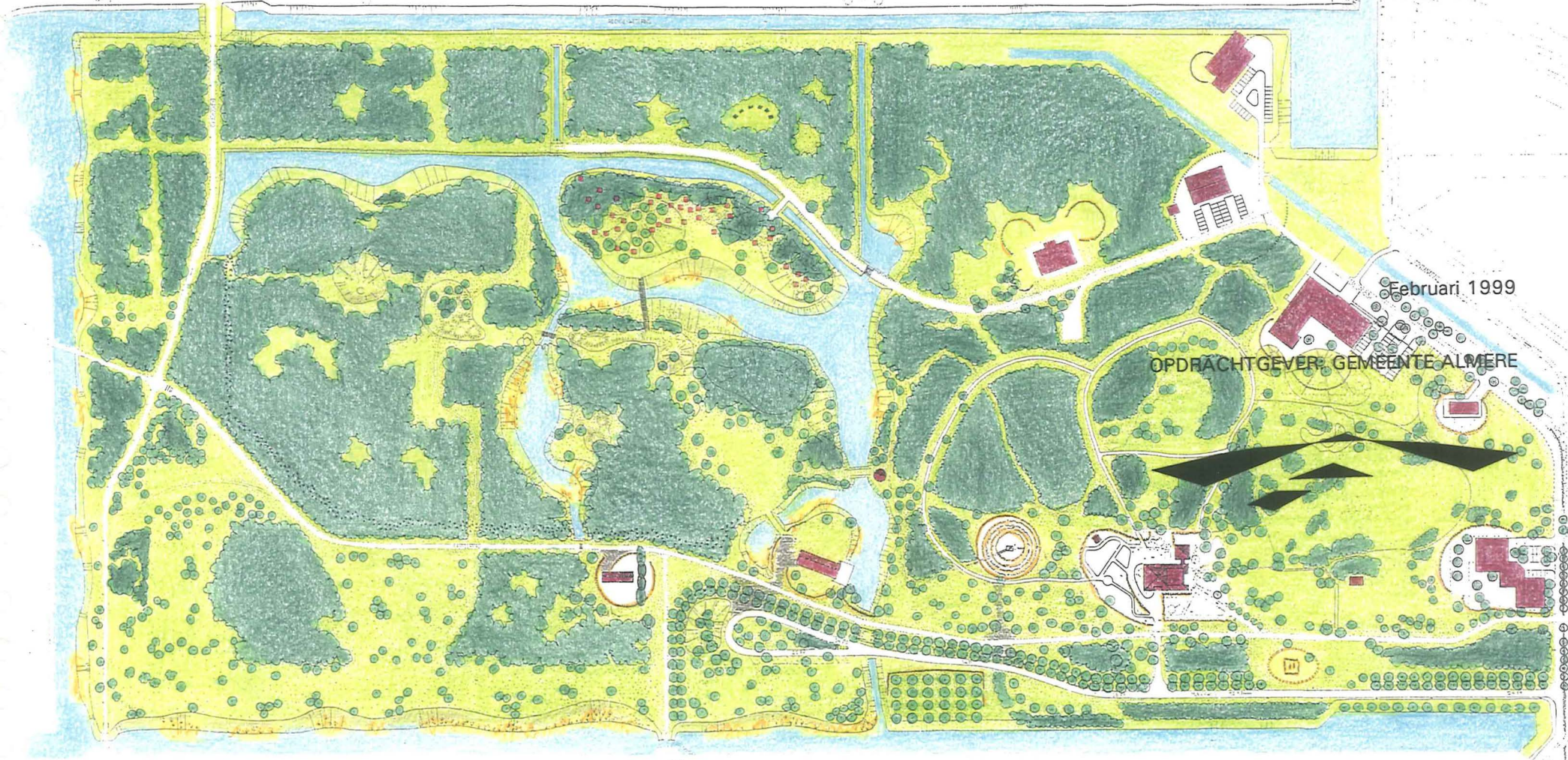

INRICHTINGPLAN VROEGE VOGELBOS

Februari 1999

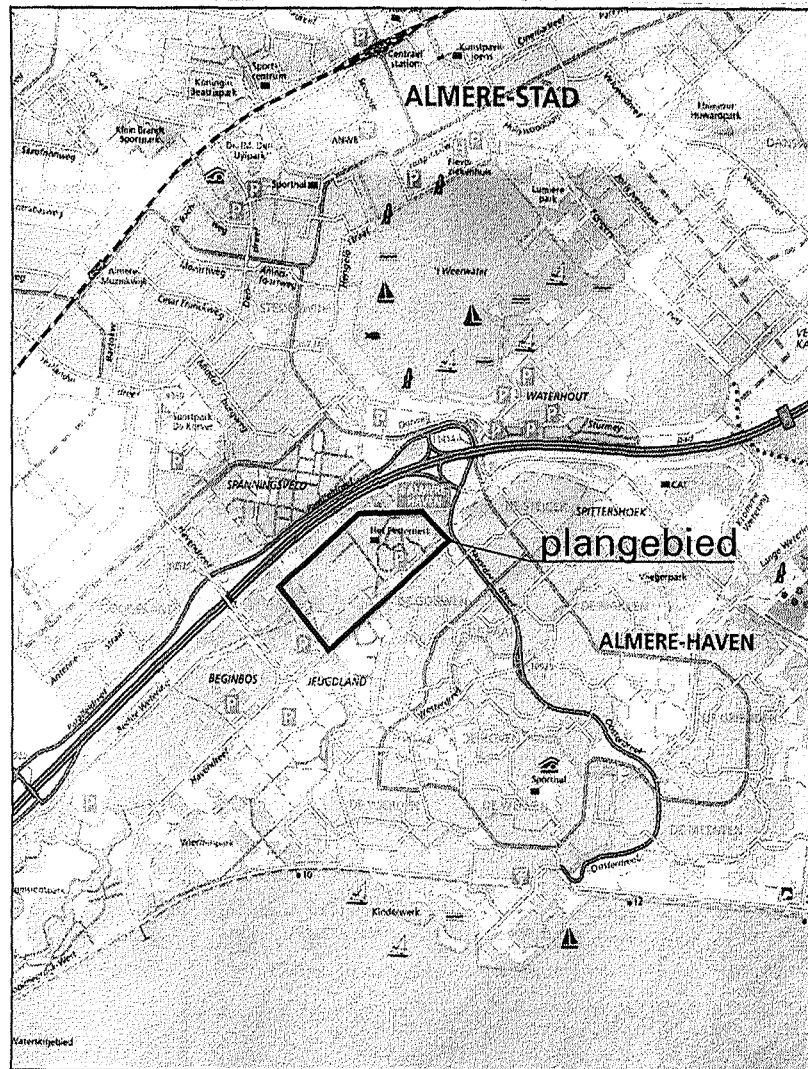
OPDRACHTGEVER: GEMEENTE ALMERE

8888

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	5
2.	BEGRENZING, CONTEXT EN HUIDIG GEBRUIK	7
3.	PROGRAMMA VAN EISEN	7
4.	PLAN	9
4.1	Het situeren van enkele nieuwe functies in het gebied.	9
4.2	Ontsluiting en bereikbaarheid, doorgaande verbindingen en sociale veiligheid	11
4.3	Zonering, variatie, vormen van gebruik	11
4.4	Verhogen ecologische diversiteit.	12
4.5	Versterken van de eigen identiteit van het gebied.	12
5.	REALISATIE	12

figuur 1. ligging van het plangebied

1. INLEIDING

De groenstructuur van Almere bestaat uit drie niveaus.

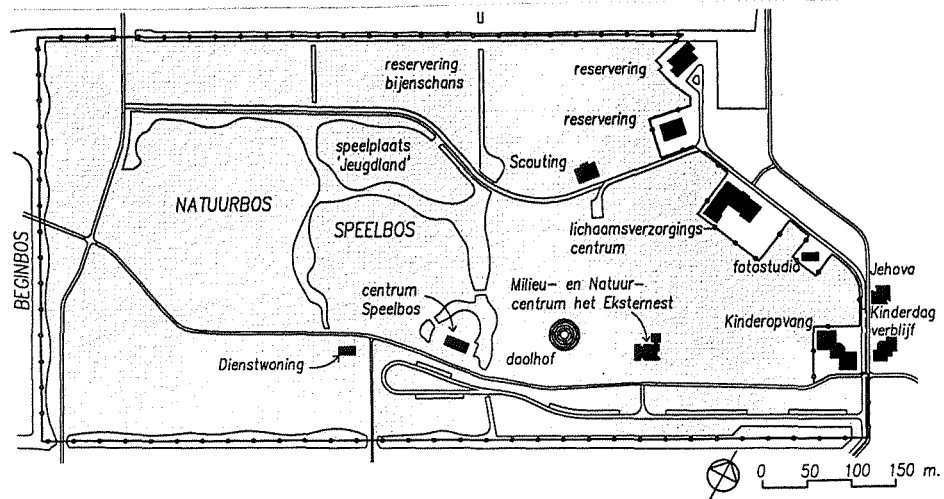
- regionaal: de grote bos- en natuurgebieden, zoals de Lepelaarsplas-
sen,
- interlokaal: de parkbossen tussen de bebouwde, losse delen van
Almere, zoals de Buitenhout,
- lokaal: de stadsparken, zoals het Beatrixpark.

De groengebieden die Almere rijk is, vormen een samenhangend geheel, waarbinnen een hoge, onderlinge differentiatie wordt nagestreefd.

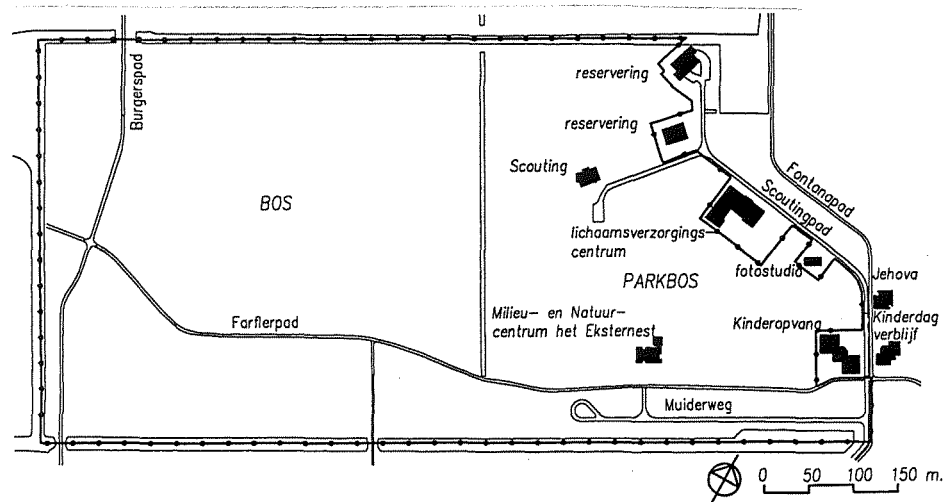
Het plangebied, het noordoostelijke gedeelte van het Vroege Vogelbos, is te beschouwen als een multifunctioneel parkbos, behorend tot de groengebieden op interlokale schaal. Het gebied is gelegen aan de zuidwestkant van Almere, tussen de snelweg A6 en Almere-Haven en bestaat hoofdzakelijk uit bosvakken. Deze bosvakken worden doorsneden door een aantal open stroken, fiets- en wandelpaden.

Door de Dienst RVM, afdeling Milieu van de Gemeente Almere is, als zijnde gebruiker en beheerder van het Vroege Vogelbos, aan het bureau Kees Hund T.& L. Architect gevraagd een inrichtingsplan te geven om het gebied aan te passen aan een aantal nieuwe functies en vormen van stedelijk medegebruik. Deze aanpassingen bestaan uit:

- versterking van de openbaarheid,
- verbetering van de ontsluiting,
- verduidelijking van de zonering in het gebied,
- verduidelijking van de entree-functie van het gebied,
- verbeteren van educatieve en recreatieve voorzieningen,
- verhogen van de ecologische waarden,
- situering en inrichting van een natuurspeelbos, een bijtuin en een
begrazingsgebied,
- verhogen van de sociale veiligheid van de fietspaden.
- versterking van de educatieve functie van Het Eksternest (als zijnde
stedelijke voorziening op het gebied van natuureducatie).

figuur 2. Begrenzing plangebied

figuur 3. Huidige situatie (ontsluiting, gebruik)

2. BEGRENZING, CONTEXT EN HUIDIG GEBRUIK

Het Vroege Vogelbos bestaat uit een bosgebied, doorsneden door (water)wegen, fiets- en wandelpaden en open ruimten. Het plangebied is ongeveer 38 hectare groot en kenmerkt zich als een duidelijke geografische eenheid en wordt aan de noordzijde begrensd door de Rechte Wetering en aan de zuidkant door een tocht die het bos scheidt van de bebouwing van Almere-Haven. Ten zuidwesten van het gebied ligt het Beginbos en aan de noordoostkant wordt het gebied begrensd door het Fontanapad en zijn bebouwing.

De waterwegen aan de zuid- en zuidwestkant zijn aangesloten op het hoogwaterpeil van het stedelijk gebied van Almere-Haven. De Rechte Wetering aan de noordzijde van het plangebied is aangesloten op het laagwaterpeil. De dam van het Burgerspad aan de noordkant van het plangebied vormt de peilscheiding tussen het hoge en het lage peil. Het Fontanapad dat aan de noordoostkant van het gebied ligt is een stads-corridor.

Het gebied kan worden omschreven als een recreatief (multifunctioneel) park/bos, gericht op de stedelijke uitloop. Bij de inrichting heeft het gebied een verbindende rol gekregen. Wegen, wandel- en fietspaden en tochten in het bosgebied hebben een recreatieve en een verbindende functie (Stadsplan Almere 2005). Andere vormen van gebruik in het Vroege Vogelbos zijn het Natuur- en Milieucentrum Het Eksternest en gebouwde vestigingen van de Scouting, Jehova, een kinderdagverblijf, een gezondheidscentrum, een fotostudio en een kinderopvangverblijf.

3. PROGRAMMA VAN EISEN

- Het plangebied blijft een (multifunctioneel) bosgebied. Het karakter van het gebied, een (park)bos, moet behouden blijven.
- Voor diverse groepen gebruikers (kinderen, minder validen) moeten de recreatieve en educatieve voorzieningen verbeterd worden.
- De variatie in het gebied en de aantrekkelijkheid moeten worden verhoogd. Dit kan onder meer bereikt worden door een grotere variatie van droge en natte delen, open en dichte delen, het creëren van gradiënten tussen ecologisch meer waardevolle en meer cultureelrijke delen, het aanbrengen van reliëf en een grotere variatie in de beplanting.
- Het gebied moet een hogere mate van sociale veiligheid krijgen.
- Gewenste nieuwe vormen van gebruik zijn een natuurspeelbos, een reservering voor een bijentuin en een begrazingsgebied. Het speelbos moet een meer geïsoleerde ligging krijgen in het gebied. Het is niet gewenst dat hier doorgaande verbindingen langs liggen. Er moeten maatregelen getroffen worden om de grazers in een bepaald deel van het gebied te kunnen houden.
- Voor de inrichting van het gebied rond het Burgerspad moet rekening worden gehouden met doorgaande landschappelijke kenmerken van de Groene Wig.
- De paden en wegen in het gebied vervullen een belangrijke, verbindende rol tussen de verschillende stadsdelen van Almere (onder meer voor de verbinding tussen de delen aan weerszijden van de snelweg A6).
- De openbaarheid en de bereikbaarheid van het gebied moet toenemen. Hiervoor moet de interne ontsluiting verbeterd worden. Ook moet de parkeercapaciteit aangepast worden.
- De ruimtelijke en functionele relatie tussen Het Eksternest en de omgeving moet versterkt worden.
- Er dienen suggesties te worden gegeven voor de integratie van het Fontanapad met het Vroege Voegelbos.

figuur 4. Plan

4. PLAN

Bij de totstandkoming van dit voorstel zijn een aantal hoofdthema's sturend geweest. Deze thema's zijn:

- 1 Het situeren van enkele nieuwe functies in het gebied.
- 2 Het verbeteren van de ontsluiting en de bereikbaarheid, de doorgaande verbindingen in het gebied (lokale stadscorridors) en het verhogen van de openbaarheid en de sociale veiligheid.
- 3 Het versterken van de zonerings in het gebied, het vergroten van de variatie en het inpassen van diverse vormen van gebruik.
- 4 Het verhogen van de ecologische diversiteit.
- 5 Het versterken van de eigen identiteit van het gebied

4.1 Het situeren van enkele nieuwe functies in het gebied.

De belangrijkste nieuwe functie is het natuurspeelbos (10 ha.). Het speelbos vraagt een gevarieerd landschap waar kinderen voor een groot deel op eigen initiatief met de natuur omgaan. Het gebruik van de natuur is de drager van het spel. Zo zal er direct in bomen gespeeld kunnen worden en de natuur kan aanleiding zijn voor het bouwen van hutten. Het speelbos heeft een zodanige opzet dat een bouwspeelplaats (Jeugdland) met als thema natuur en duurzaamheid hierin geïntegreerd kan worden

Op de grens tussen het gebied van het natuureducatiecentrum Het Eksternest en het speelbos is een slingerende watergang gecreëerd. Aan deze waterpartij ligt de centrumvoorziening van het speelbos. Tevens is aan de zijde van het Eksternest langs het water een reservering voor een prieelachtig gebouwtje dat ruimte kan bieden aan kleinschalige recreatieve functies. Rond de gebouwde centrumvoorziening van het speelbos is water gemaakt om de entree naar het speelbos te kunnen accentueren met bijvoorbeeld een brug, een struweeltunnel en/of een plankier.

Bij de kruising van het Farflerpad en het fietspad uit de Peppengouw (Peppenpad) is een reservering voor een dienstwoning voorgesteld.

Deze locatie is gekozen vanwege de entree-werking richting het Beginbos. Deze dienstwoning versterkt, als laatste vestiging langs het Farflerpad, het boskarakter van het Beginbos / Vroege Vogelbos. Niet gekozen is voor een locatie op/aan het parkeerterrein om een goede woonomgeving te garanderen. De ontsluiting van deze woning zal plaatsvinden via nader te bepalen beheerpaden.

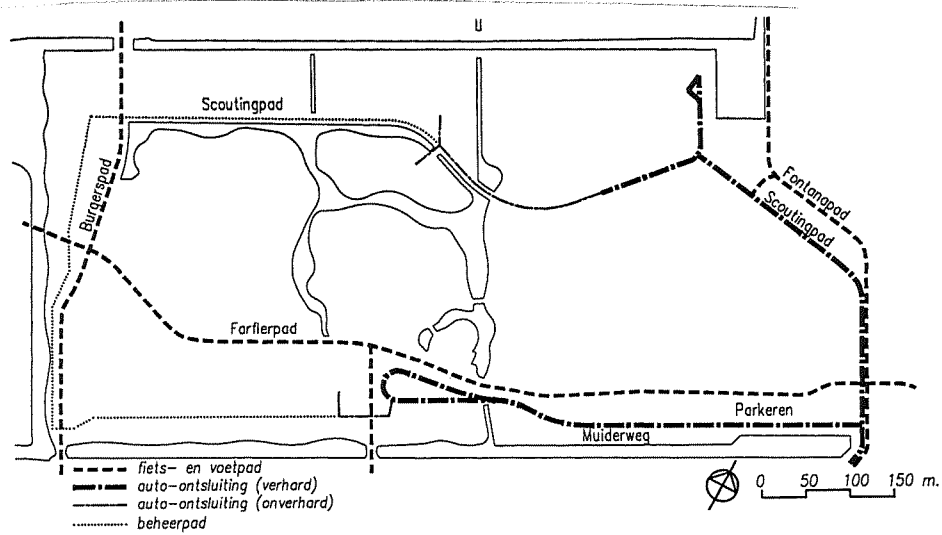
Om samenhang te verkrijgen tussen bestaande en nieuwe vestigingen, worden rond alle gebouwde vestigingen heggen van variërende hoogte geplaatst.

Naast de functie natuurspeelbos zijn er in het gebied een begrazingsgebied en een reservering voor 'Jeugdland' gesitueerd. Het begrazingsgebied versterkt de educatieve functie van het Eksternest.

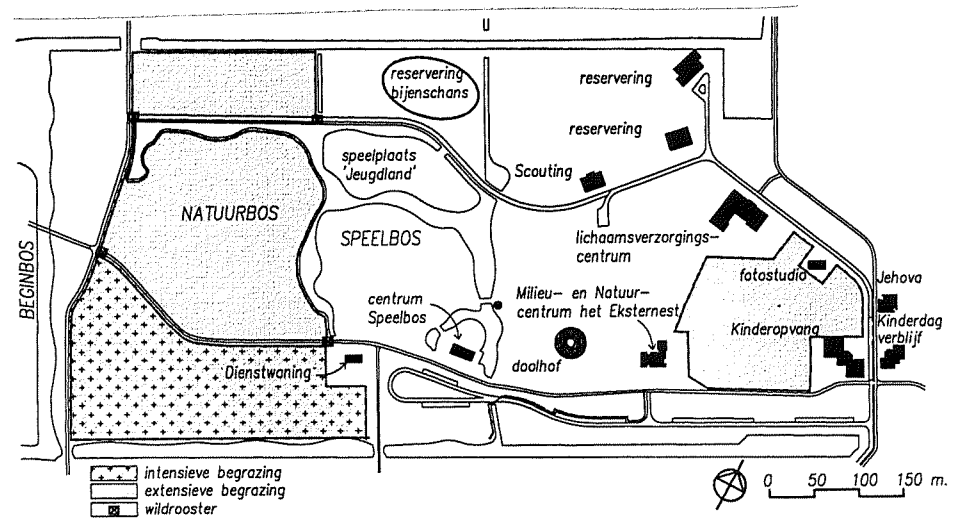
De bouwspeelplaats Jeugdland is in dit voorstel gecombineerd met het Speelbos. Ten noorden van het speelbos is een eiland gesitueerd waarop de activiteiten van Jeugdland plaats kunnen vinden.

Langs de Rechte Wetering is een reservering voor een bijtuin gereserveerd. Deze kan worden gerealiseerd op het moment dat het de bestaande bijtuin in de Westelijke Groene Wig verwijderd moet worden.

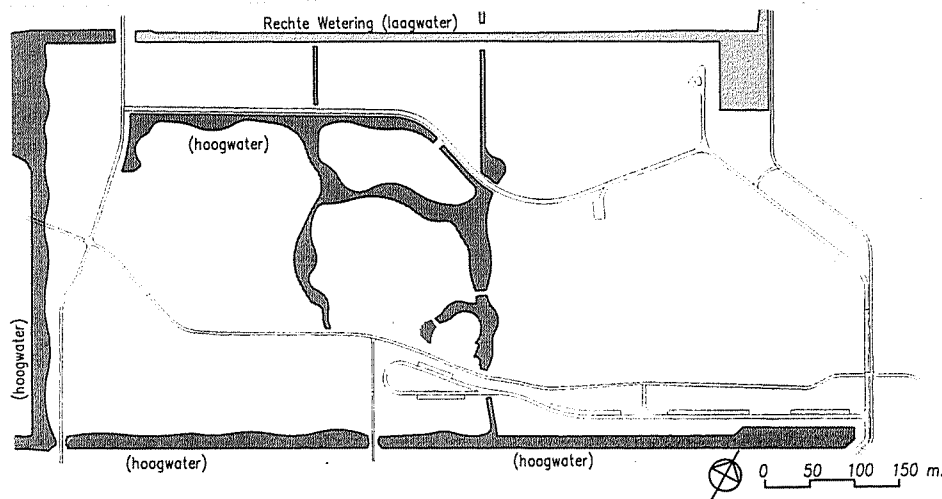

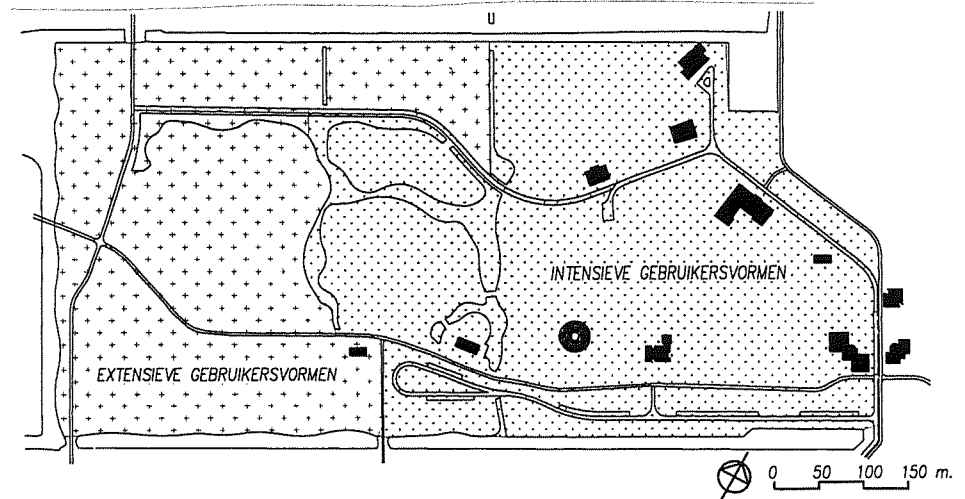
figuur 5. Ontsluiting, nieuwe situatie

figuur 7. Vormen van gebruik, nieuwe situatie

figuur 6. Waterhuishouding, nieuwe situatie

figuur 8. Gebruikersintensiteit, nieuwe situatie

4.2 Ontsluiting en bereikbaarheid, doorgaande verbindingen en sociale veiligheid

De auto-ontsluiting bestaat uit twee doodlopende wegen. De Muiderweg en het Scoutingpad. Voorgesteld wordt om de Muiderweg, de entree van het gebied, te verlengen. Hierdoor ontstaat een duidelijke ruggegraat van waaruit de verschillende delen van het parkbos te bereiken zijn. Door op enkele delen een halfverharding langs de weg aan te brengen kan de parkeercapaciteit aangepast worden. De entree-weg eindigt in een lus nabij de kruising met het Peppenpad.

Om de openbaarheid van het noordwestelijke deel van het bosgebied te vergroten is een bospad (voetpad tevens beheerpad) voorgesteld tussen het Scoutingpad en het Burgerspad. Een beheerpad ontsluit het westelijke deel van het plangebied en vormt een verbinding tussen het Scoutingpad en de Muiderweg.

Het Scoutingpad stopt bij het clubgebouw van Scouting. Vanaf het Scoutingpad tot de achteringang van het Jeugdland wordt dit pad van een halfverharding voorzien zodat utiliteitsverkeer voor de bouwplaats van deze verbinding gebruik kan maken.

Bij de recreatieve voorzieningen wordt rekening gehouden met de verschillende gebruikersgroepen. Speciale aandacht dient te worden gegeven aan voorzieningen voor kinderen en minder validen.

De sociale veiligheid in het gebied wordt vergroot door de nieuw gebouwde vestigingen langs het Farflerpad en het Scoutingpad en door de beplanting tussen de paden en de bestaande bebouwing (Eksternest) voor een belangrijk deel te verwijderen.

Het gevoel van sociale veiligheid wordt vergroot door het gebied tussen het Scoutingpad tussen de gebouwde vestigingen en het Eksternest om te vormen tot een begrazingsgebied met open ruimten, geleed door losse bomen en struweelplukken. Door de begrazing kan dan een parkachtig landschap ontstaan. Voorts zal openbare verlichting naar de nieuwe bestemmingen (dienstwoning, centrumvoorziening speelbos, Eksternest en Scouting) de sociale veiligheid verder doen toenemen.

4.3 Zonering, variatie, vormen van gebruik

Het gebied moet duidelijker herkenbaar worden als een openbaar en voor iedereen toegankelijk parkbos. Het deel van het parkbos rond de entree-weg, met zijn gebouwde vestigingen en de laan met parkeervoorziening, is de kant met het meest culturele karakter en wordt duidelijk herkend als de voorkant van het gebied.

Om de zonering in het gebied nog meer te versterken, krijgen andere delen van het parkbos een extensiever en meer natuurlijk karakter. Bosvakken worden (o.a. door begrazing) omgevormd tot open ruimten met losse bomen. De smalle, rechte sloot ten westen van Het Eksternest wordt omgevormd tot een grillige waterpartij. Ook worden er enkele heuvels voorgesteld. Hierdoor ontstaat een parkachtige omgeving. Nieuwe gebruiksfuncties van het parkbos bestaan (onder meer) uit het natuurspeelbos, de bouwplaats, een wandelpad (achter ontsluiting bouwplaats), begrazing (koeien) en een bijtuin.

Het natuurspeelbos is een vorm van gebruik met een vrij extensief karakter. Tussen het speelbos en het meer openbare deel van het bos ligt een afscheiding van wortelstronken en een waterpartij.

Geïntegreerd in het speelbos ligt de bouwplaats op een eiland. Hierdoor wordt enige afstand gecreëerd tussen zowel het speelbos als de meer openbare delen van het parkbos (paden). De noordkant van het eiland bestaat uit bos waardoor een groot aantal beschutte plaatsen ontstaan. De zuidkant van het eiland wordt verder beschermd door twee heuvels en een groot aantal losse bomen en struiken, die de ruimte geleiden. De waterpartij rond het eiland krijgt door de grillige vormen en de ecologische oevers een natuurlijk karakter. In een later stadium wordt de verbinding (brug) tussen het speelbos en Jeugdland bepaald. De bouwplaats is voor bevoorrading en bij calamiteiten aan de noordzijde bereikbaar vanaf het Scoutingpad. Het water, de grensslotten worden op het hoogwaterpeil aangesloten.

De zuidwestkant van het plangebied krijgt een parkachtig karakter aansluitend op de Westelijke Groene Wig. Voor de grazers is aan de

zuidwestkant van het parkbos een gebied aangewezen. Om de koeien in de gewenste delen te houden worden wildroosters voorgesteld. Verdere sturing aan de begrazing zal in het beheer bepaald moeten worden (uitrastering).

4.4 Verhogen ecologische diversiteit.

Om de ecologische diversiteit te verhogen worden in het plan een groot aantal plas/drasoevers voorgesteld. Hierdoor ontstaan gradiënten in het gebied (droog-nat) en kan een meer gevarieerde vegetatie ontstaan. De aanwezigheid van grazers in het gebied kan een grotere variatie van de vegetatie tot veroorzaken. Door het afgrazen van snelgroeiende en algemene soorten (grassen) die licht- en voedselconcurrerend zijn ontstaan groeikansen voor minder algemene soorten. Hierbij is er sprake van een gebied met een meer intensieve vorm van begrazing (het zogenaamde begrazingsgebied) en een extensieve begrazing in de rest van het gebied.

4.5 Versterken van de eigen identiteit van het gebied.

De voorgestelde inrichting geeft het plangebied een parkachtig karakter. Het gebied heeft een oppervlakte van ongeveer 38 ha. en neemt met een grote afwisseling van open speelvelden en dichtere bosdelen, delen met reliëf, golvende waterpartijen, meer natuurlijke en meer cultureel karakter delen een aparte plaats in binnen de groenstructuur van Almere.

5. REALISATIE

De landschappelijke omvorming van het Vroege Vogelbos zal circa 3 jaar in beslag nemen. Dit jaar (1999) zal de eerste stap naar ecologisch beheer worden ingezet door ondermeer het begrazingsgebied in te richten. Dit gebied zal dan worden begraasd door een kleine kudde schapen en runderen. De aanleg van het landschappelijke deel (Speel- en Natuurbos) zal plaatsvinden tussen 2000 en 2002. De aanleg van de bouwspeelplaats Jeugdland zal worden gekoppeld aan de werkzaamheden in de Groene Wig en het Wierdenpark. De vestiging van de bijentuin is afhankelijk van de eventuele verplaatsing van de locatie in de Westelijke Groene Wig.

De volgende tabel laat zien hoe en wanneer de diverse onderdelen van het plan mogelijk zullen worden gerealiseerd.

planonderdeel	door wie	wanneer
Inrichting begrazingsgebied	Eksternest	1999
Aanleg Speel-/Natuurbos	ANO-fundatie / gem. Almere	2000/2002
Doolhof	Eksternest	2001
Jeugdland	De Schoor / gem. Almere	2002
Bijentuin	Imkerver. / gem. Almere	?

De realisatie van de gebouwde voorzieningen zoals de dienstwoning, de centrumvoorziening in het Speelbos en het preeelgebouwtje nabij de centrumvoorziening zijn afhankelijk van de voortgang rondom met name Jeugdland.